

Josip Broz: Tito kao književni lik

Autor Administrator
Saturday, 13 May 2017

Trostruki narodni heroj, maršal Jugoslavije i njen doživotni predsjednik umro je prije trideset i sedam godina. Tito je bio i ostao i književni lik i popkulturna ikona.

U prvom poglavlju Dedijerovih "Priloga za biografiju Josipa Broza Tita" stoji, između ostalog, da se ovaj rodio u znaku Bika, sedmog maja 1892. godine, u Kumrovcu u Hrvatskom zagorju. Izgleda da su njegovi preci došli u Zagorje bježeći pred Turcima odnekud s bosansko-dalmatinske granice. Otac mu se zvao Franjo, a mati Marija (djevojački Javerić). Bio je sedmo od petnaestoro djece. Najveći dio djetinjstva dječak Josip proveo je kod djeda Martina Javerića u mjestu Podsreda u Sloveniji. Po povratku u Kumrovec kad je trebao poći u školu otkrio je da je govoreći slovenački gotovo zaboravio maternji jezik. Zato je na početku školovanja imao problema - ponavljao je prvi razred. Međutim već od drugog razreda postaje jedan od boljih đaka. U petnaestoj godini napušta Kumrovec i krenuti u Sisak na zanat. itd. itd. Lektira Dedijerovo je djelo preozbiljno za djecu. Njegov svojevrsan digest prilagođen dječijem uzrastu objavio je France Bevk u "Knjizi o Titu" koja je bila obavezna školska lektira za učenike četvrtog razreda osnovne škole. Iz ove knjige uglavnom potiču one svima poznate trivije pojedinosti o svinjskoj glavi, pecanju na zaleđenoj Sutli ili psu Polaku. U vrijeme kad je ova knjiga bila u lektiri Đorđe Balašević je pjevao kako je tri puta vidio Tita, Zdravko Čolić - "Druže Tito, mi ti se kunemo"; nedjeljom ujutro na drugom programu vrtjeli su se "Sutjeska", "Neretva" ili "Desant na Drvar"; Abdulah Sidran pisao je pjesmu "Govori Broz", Velimir Milošević "Titovo buduća doba", a Mirko Marjanović prozni tekst "Korakom epohe". Potjernica Od svih prošlostoljetnih državnika Tito je, narodski rečeno, najveća faca. Još devetog oktobra 1944. godine njegovo je lice krasilo naslovnu stranu Timea. Esopis Life je 1952. godine objavio veliku Titovu autobiografiju. Na onoj famoznoj fotografiji sa njemačke potjernice Wanted dead or alive kojom se za Titovu glavu propisuje nagrada od sto hiljada rajhsmaraka u zlatu Tito liči na filmsku zvijezdu. Dobro su poznati izvrsni Krležini eseji o Titu, ali je manje poznato da je Jean Paul Sartre rekao: "Titova Jugoslavija je realizacija moje filozofije". Među Titovim protivocima su i Ernesto Che Gevara, Martin Luther King, Margaret Thatcher, Jaser Arafat, Gerald Ford, Felipe Gonsales, Bill Clinton i toliki drugi. Titova sahrana bila je valjda i zvanično najposrećeniji pogreb nekog državnika u prošlom stoljeću. Život Još kraja devedesetih, dok su nacionalni bardovi pjevali hvalospjeve i pisali predgovore Miloševiću, Tuđmanu ili Izetbegoviću o Titu su pisali mladi alternativci poput mostarskog pjesnika Mehmeda Begića (pjesma "Ja sam Titov Tito je moj"). Titove slike i danas je moguće zateći u malim brijanićama i zlatarskim radnjama, u starinskim bosanskim kafanićama, na sindikalnim protestima, na oronulim zidovima penzionerskih stanova, u alternativnim kafanićama i klubovima. No takva su mjesta ustvari mjesta pravog života. Nema života u službeničkim registraturama ni u zgradama uprave. Iz njih bije memla smrti i raspadanja. A Tito je danas živiji i omiljeniji nego i jedan suvremeni političar. Kazuje to urbana narodna poezija: grafiti, i to irom ex-SFRJ. Kazuje to i živost one pjesme Zabranjenog pušenja i to je istovremeno i pjesma o Hasetu i pjesma o, kako bi rekao Miljenko Jergović, "jednom drugom, važnijem čovjeku, mnogo zvučnijeg imena. Ali kako se pjesma o tom junaku nije mogla napisati a da ne bude sentimentalna i udvorička na način onih pjesama s omladinskih radnih akcija, tako je adresat posvete promijenjen. Kombinacijom nekoliko stilskih figura, ironije, litote i metonimije, postignut je začudan efekt, i nastala je najljepša pjesma o Titu, od tolikih koje su sastavljane nakon njegove smrti". Muharem Bazdulj/Oslobođenje 7.5.2017.

#JosipBrozTito #Jugoslavija #Yugoslavia #SFRJ #antifascizam #antifascism